

Inleiding

Mijn collega is getrouwd met een vrouw. Met haar heeft ze drie kinderen van zeven, vijf en drie jaar; ze vormen zo een gewoon gezinnetje. Zelf is ze de natuurlijke moeder van twee van hun kinderen terwijl haar vrouw de natuurlijke moeder is van hun derde kind. De natuurlijke vaders zijn onbekende donoren. Ze zijn gelukkig met elkaar, zorgen voor elkaar, rijden de schoolbus en hebben de werktijden afgestemd op de schooltijden van de kinderen. Ze gaan in de zomer op vakantie en als het weer goed is, barbecueën we bij hen in de tuin.

Omdat wij beiden 's morgens vroeg beginnen te werken, als het nog rustig is, spreken we elkaar regelmatig over thuis en werk maar ook over politiek en geloof. Ik ben een christen en zij niet, en daar hebben we interessante gesprekken over. En dan vraag ik mijzelf af: wat heb ik haar eigenlijk te vertellen over het christelijk geloof? Ik kan haar Jezus Christus aanprijzen als de Zoon van God aan wie je je leven volledig toe kunt vertrouwen. Ik kan haar vertellen over hoe belangrijk het Evangelie en de kerk voor mij zijn.

En dan? Kan ik haar uitnodigen met mij mee te gaan naar de kerk en mag ze dan haar vrouw meenemen? Moet ze haar gezin opsplitsen als ze christen wil worden? Blijven de drie kinderen dan bij een van de twee moeders of blijven ze elk bij hun biologische moeder? Of moet ik haar vertellen dat ze mag zijn wie ze is, maar niet mag doen waar ze naar verlangt? Dat zij tweeën maar als zus en zus samen moeten leven, wel van elkaar mogen houden, maar elkaar niet mogen aanraken?

Wat zou ik zelf doen als iemand naar mij toe zou komen, me de hemel op aarde zou beloven, al mijn schulden zou afbetalen en mijn zorgen zou wegnemen, op voorwaarde dat ik dan wel eerst mijn vrouw en een paar van mijn kinderen wegstuur? Ik zou er niet eens over nadenken; ik zou misschien vriendelijk knikken, maar met mijn gedachten al ergens anders zijn. Ik zou niet eens echt luisteren naar wat hij te zeggen heeft. Waarom zou ik überhaupt luisteren naar iemand die mij verlossing belooft, maar me wel eerst mijn gezin af wil nemen?

Niet klem tussen Bijbel en actualiteit

Als orthodox christen heb ik jarenlang een creationistisch schepingsgeloof verdedigd en het homohuwelijk veroordeeld. Ik verdedigde (en dat doe ik nog steeds) de betrouwbaarheid van de Bijbel. Vooral de evolutietheorie zag ik als een directe aanval op het christendom, wat zo vreemd niet is omdat veel radicale atheïsten de wetenschap misbruiken om het bestaan van God te ontkennen. Het is een hele kunst om daar niet reactionair op te reageren; mij lukte dat niet. Tijdens de vele online discussies kopieerde ik de argumenten van websites als trueorigin.org en answersingenesis.org, en hoopte op die manier opponenten van gedachten te laten veranderen.

Mijn positie in het homodebat lag genuanceerder. Het Bijbelse standpunt leek mij eenvoudig en helder: homoseksuele relaties zijn niet toegestaan. De duidelijke formuleringen in Leviticus, Korinthe en Romeinen leken geen ruimte voor interpretatie open te laten. Maar ik vond dat geen gemakkelijk standpunt. Ik begreep niet wat er zondig zou zijn aan twee mannen of twee vrouwen die van elkaar houden en elkaar trouw blijven. Maar ik geloofde (en geloof nog steeds) dat het gezag van de Bijbel belangrijker is dan mijn eigen vragen en opvattingen, dus wilde ik Gods wil ook op dit punt accepteren.

Hoewel ik dus zelf niet erg enthousiast werd van dit standpunt, heb ik het wel in talloze discussies verdedigd. Ik heb een brief gestuurd naar de gemeente Leeuwarden toen die de eerste weigerambtenaar ontsloeg. Ook stelde ik dat homo's helemaal niet werden gediscrimineerd; zij waren net zoals hetero's vrij te trouwen met iemand van het andere geslacht. Mijn drijfveer was nooit liefde-loosheid of fanatisme. Ik geloof nog steeds dat Gods visie op ons leven van het hoogste belang is en dat onze eigen ideeën daaraan ondergeschikt moeten zijn.

Toen ik zag dat juist deze standpunten niet-christenen een negatief beeld gaven van het Evangelie, ben ik me opnieuw (en misschien wel voor het eerst echt) gaan verdiepen in wat de Bijbel zegt. Ik werd nu niet meer gedreven door de wens om de Bijbel of God te bewijzen, maar door het verlangen de ander te bereiken. Voor het eerst las ik andere boeken en websites dan creationistische, en zag dat er ook orthodoxe christenen waren die een letterlijke uitleg van Genesis 1 afwezen. Toen een zeer conservatieve theoloog op een zeer conservatief refowebforum toegaf dat de Statenvertaling een bepaald vers over homoseksualiteit wel erg ongenueanceerd had vertaald, werd ik echt nieuwsgierig. Was het dan toch niet zo klip en klaar?

In mijn zoektocht bleef het gezag van de Bijbel en de wens om Gods wil te zoeken, voorop staan. Daarbij wilde ik verder gaan dan lezen wat er op het eerste gezicht staat. De Bijbel is daardoor veel meer voor mij gaan betekenen. Bijbelgedeelten die eerst vooral discussiemateriaal voor mij waren, werden teksten die diepte en verbreding aan het geloof geven. Mijn ontzag voor de Bijbel en God groeide. De door de Geest geïnspireerde Bijbel werd actueler en gaf me handvatten voor het christen-zijn in deze tijd.

Het heeft er bij mij toe geleid dat ik losse teksten ben gaan

lezen in hun context, op zoek ben gegaan naar de bedoeling van de Bijbelschrijvers, en daardoor mijn eerdere standpunten herzien heb. Daarmee wil ik niet zeggen dat christenen die aan mijn oude standpunten vasthouden, ook dezelfde fout maken. Dat zou flauw en ongegrond zijn. Wel wil ik laten zien dat je niet vrijzinnig of rekkelijk hoeft te worden om van standpunt te veranderen. Niemand moet zichzelf of zijn eigen opvatting zo serieus nemen dat dat standpunt onbeweeglijk vast komt te staan. De Bijbel is door de Geest geïnspireerd, mijn begrip van de Bijbel is dat niet, ook al bid ik elke keer als ik ermee aan de slag ga, om Zijn hulp.

In dit boek wil ik lezers meenemen door de diepte van de Bijbel die ik heb leren kennen, juist bij die moeilijke onderwerpen. Het belangrijkste doel is niet dat alle orthodoxe christenen mijn standpunten moeten overnemen, hoewel ze waardevol geworden zijn voor mij. Het doel is dat we als kerk van Christus het licht kunnen laten zien van Zijn Evangelie, in onze tijd.

Het voorbeeld van mijn lesbische collega laat zien welk probleem de orthodoxe kerken hebben als we de mensen van nu proberen te bereiken. Er is door sommige onderwerpen een grote morele kloof gegroeid tussen christenen en niet-christenen; het christelijk geloof is voor veel Nederlanders nauwelijks nog een optie. In de Nederlandse cultuur is het ook voor heteroseksuelen gewoon om homoseksualiteit te accepteren. Sterker nog, het afwijzen van homoseksualiteit wordt algemeen beschouwd als een middeleeuwse opvatting die niet alleen achterhaald is, maar ook zeer onrechtvaardig. Hetzelfde geldt voor het maken van onderscheid tussen de positie van de man en de vrouw, en een Bijbels-gefundeerde verwerping van wetenschappelijke bevindingen.

Dat stelt ons christenen voor een probleem. Hoe kun je een licht zijn als de niet-christenen de kerk juist zien als een donker

gat van onrecht? Hoe kun je met mensen praten over het Evangelie als bepaalde normen en waarden van christenen gezien worden als ongewenst, kwetsend en discriminerend?

De reden dat veel van onze opvattingen, met name die rondom homoseksualiteit en de positie van de vrouw, als ongewenst worden gezien, is niet omdat de Nederlander niet gestoord wil worden in zijn hedonistische levensstijl. De reden dat de kerk als achterhaald en discriminerend wordt gezien, is juist omdat de Nederlander het sociaal onacceptabel vindt dat bepaalde bevolkingsgroepen worden uitgesloten of achtergesteld door de kerk.

Er is dus geen sprake van een 'egoïstische verontwaardiging' of een laat-me-met-rust-houding, maar van een *morele* verontwaardiging. Niet-christenen hebben geen afkeer van moralisme of ethische waarden, integendeel: volgens hen zijn het juist de orthodoxe christenen die er immorele standpunten op nahouden. Waarom zou je vriend jouw geloof serieus nemen als je zelfs de meest basale wetenschappelijke ontdekkingen niet serieus neemt? Waarom zou een hoogopgeleide vrouw met een leidinggevende functie naar de kerk gaan als zij daar (voor haar gevoel) altijd op het tweede plan zal moeten blijven staan? Niet Jezus en Zijn Evangelie stoten de mensen af, maar dit soort morele, sociale en wetenschappelijke meningsverschillen.

Paulus schrijft in 1 Korinthe 9:

'Want hoewel ik vrij ben van allen, heb ik mijzelf toch voor allen tot slaaf gemaakt om meer mensen te winnen. En ik ben voor de Joden geworden als een Jood, om Joden te winnen. Voor hen die onder de wet zijn, ben ik geworden als onder de wet, om hen die onder de wet zijn te winnen. Voor hen die zonder de wet zijn, ben ik geworden als zonder de wet [...] om

hen te winnen die zonder de wet zijn. Ik ben voor de zwakken geworden als een zwakke, om de zwakken te winnen. Voor allen ben ik alles geworden, om in ieder geval enigen te behouden.'

In dit boek wil ik duidelijk maken dat christenen een taak hebben, ook in het Nederland van de 21ste eeuw. We worden in de Bijbel opgeroepen het Evangelie te verspreiden en in naastenliefde te leven. Om dat te bereiken moeten wij een Nederlander met de Nederlanders zijn, zoals Paulus een Griek met de Grieken was.

De grote vraag is dan natuurlijk hoe 'Nederlands' een christen kan worden zonder dat hij onrecht doet aan het Evangelie en de Bijbel. Je vervormt het Evangelie bijvoorbeeld wezenlijk als je zonde, pijn en ellende eruit weglaat. Dus een vergoelijkende God opvoeren om de postmoderne Nederlanders tegemoet te komen, is onbespreekbaar. Maar op welke punten moeten we ons wel aanpassen? In dit boek wil ik deze vraag beantwoorden door te wijzen op een aantal onnodige barrières dat veel Nederlanders weghoudt van Christus. Barrières gevormd door een kerkelijke cultuur, door een verkeerd begrip van de Bijbel of door persoonlijke voorkeuren. Orthodoxe christenen moeten zichzelf telkens weer afvragen hoe ver zij willen, kunnen en moeten gaan in het bereiken van de mensen om hen heen. Daarbij hoort geen voorzichtige houding.

God ging zo ver dat Hij vanuit de hoge hemel naar de aarde afdaalde om naar de mensen toe te komen. Hij bleef niet op afstand en bulderde niet met onweersdonder en bliksemschichten dat de mens zijn problemen helemaal aan zichzelf te danken had. Nee, Hij verzette hemel en aarde om die mensen te bezoeken in hun eigen leefwereld; Hij onderging hun zwakheid, werd Zelf mens in Jezus Christus. Hij leefde als mens, sprak als mens en leed als mens. Als God al zoveel inspanning deed om de mensen te redden, dan is het

toch op z'n minst onze opdracht om ook alles op alles te zetten om die postmoderne Nederlander van de 21ste eeuw te bereiken en hem te vertellen over dat werk van God.

Als wij de Bijbel serieus willen nemen als Woord van God, en tegelijk midden in de maatschappij willen staan en het licht van het Evangelie willen verspreiden, levert dat soms morele problemen op. Veel christenen ervaren klem te staan tussen een keuze voor de Bijbelse wetten die ze willen volgen, en de postmoderne waarden die een moreel appel op hen doen. Dat is echter een vals dilemma; wij horen als Bijbelgetrouwe christenen niet klem te staan tussen Bijbel en actualiteit. De Bijbelse werkelijkheid heeft namelijk alles te maken met de actuele werkelijkheid. Als onze uitleg van de Bijbel er toe leidt dat niet-gelovigen het christendom immoreel of barbaars vinden, moet dat er toe leiden dat we onze uitleg opnieuw gaan doordenken.

Door het telkens opnieuw overdenken van orthodoxe standpunten voorkomen we dat er vastgeroeste principes ontstaan die niet meer aansluiten bij de dagelijkse realiteit. Als we dat niet doen, zullen meer en meer christenen met de mond Bijbelse principes belijden, maar in de praktijk de maatschappelijke waarden omarmen. Dan krijgt de Bijbel steeds minder te zeggen over ons leven en komt elk Bijbels principe onder druk te staan. Het stug vasthouden aan oude principes leidt dan tot een hellend vlak. Alleen door telkens ons standpunt opnieuw te doordenken, blijft ons geloof actueel en doorleefd. Dan voorkomen we dat we met bepaalde thema's blijven hangen in een verkeerde uitleg van de Bijbel. Tegelijkertijd krijgen oude standpunten waaraan na steeds herhaalde doordenking wordt vastgehouden, meer waarde.

Het doel van dit boek is te laten zien dat we de Bijbel serieus kunnen nemen zonder wereldvreemd of achterhaald te worden. Dat het Evangelie een volledige impact kan houden, zelfs meer impact krijgt, als we zien hoe de Geest telkens weer de Bijbelschrijvers geïnspireerd heeft om *in hun eigen context* zich gedeeltelijk aan te passen aan de bestaande (soms erg slechte) situatie. Niet om al die moeilijke hoofdstukken uit de Bijbel te kunnen scheuren, maar juist om te leren hoe wij in onze tijd om moeten gaan met de vragen van nu.

Moderne gelijkenis: de drummer en zijn fans

Op 10 oktober 2005 speelde Dream Theater, een band uit New York, in de Amsterdamse Heineken Music Hall. Drummer Mike Portnoy verraste het publiek door een T-shirt van het Nederlandse voetbalelftal te dragen. Een aantal fans concludeerde meteen dat Mike fan moest zijn van het Nederlands elftal. Als reactie besloten zij voortaan ook oranje T-shirts aan te doen naar zijn concerten.

Later bleek dat hij bij concerten in Duitse steden weer T-shirts van de lokale voetbalclubs droeg. Portnoys liefde voor Oranje leek dus een stuk genuanceerder te liggen. Kennelijk hield hij van het Europese voetbal in het algemeen. De fans begonnen te zoeken naar verwijzingen naar voetbal in de songteksten. Ze waren trots dat ze niet alleen hun passie voor muziek met hun held deelden, maar ook hun passie voor voetbal. Sommige fans van de band gingen voor het eerst in een voetbalstadion kijken, want het feit dat hun idool zoveel van voetbal hield, betekende heel veel voor hen. Totdat bleek dat Mike tijdens de Amerikaanse concerten ineens T-shirts droeg van lokale basketbalteams.

Hoe was dat te verklaren? Zou hij dan van sport in het algemeen houden? Discussies volgden. Hield Mike meer van voetbal of meer van basketbal? Wat was zijn favoriete team? Men vroeg het